

خط مشی، اهداف و آیین نامه استفاده از منابع الکترونیکی کتابخانه دیجیتال دانشکده علوم پزشکی مراغه

۱. معرفی

کتابخانه دیجیتال دانشکده علوم پزشکی مراغه، به عنوان بخشی از کتابخانه مرکزی، با هدف پشتیبانی از آموزش، پژوهش، ارائه خدمات سلامت و تصمیم گیری مبتنی بر شواهد فعالیت می کند. این کتابخانه با فراهم سازی دسترسی سازمان یافته به منابع علمی معتبر فارسی و انگلیسی، به ارتقای سواد اطلاعاتی، توانمندسازی پژوهشی و توسعه یادگیری مادام العمر اعضای هیئت علمی، دانشجویان و کارکنان کمک می کند.

خدمات کتابخانه دیجیتال با رعایت اصول دسترسی عادلانه، اخلاق حرفه ای، حقوق مالکیت فکری، محرمانگی اطلاعات کاربران و ضوابط اعلامی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارائه می شود.

۲. اهداف

۱. تأمین و تسهیل دسترسی به منابع الکترونیکی علمی، آموزشی و پژوهشی معتبر در حوزه علوم پزشکی و رشته های وابسته؛
۲. پشتیبانی از آموزش مبتنی بر شواهد، پژوهش های علمی، نگارش مقاله، پایان نامه و طرح های تحقیقاتی؛
۳. ارتقای سواد اطلاعاتی، سواد دیجیتال و مهارت های جست و جو، بازیابی، ارزیابی و مدیریت منابع علمی؛
۴. راهنمایی کاربران برای استفاده مسئولانه، قانونی و اخلاقی از اطلاعات و منابع الکترونیکی؛
۵. معرفی و ترویج استفاده از پایگاه های اطلاعاتی، کتابخانه های دیجیتال، مجلات علمی، کتاب های الکترونیکی و منابع دسترسی آزاد؛
۶. نیازسنجی مستمر منابع مورد نیاز جامعه دانشگاهی و ارائه بازخورد به مراجع ذی ربط برای بهبود خدمات؛
۷. حمایت از تولید، سازماندهی، حفظ و اشاعه دانش و تولیدات علمی دانشکده، در چارچوب ضوابط و مجوزهای قانونی؛
۸. فراهم سازی خدمات اطلاع رسانی پاسخ گو، به روز و کاربر محور با بهره گیری از ابزارهای نوین فناوری اطلاعات.

۳. گروه های استفاده کننده

خدمات و منابع الکترونیکی کتابخانه، بر اساس سطح دسترسی و ضوابط اشتراک، برای گروه های زیر ارائه می شود:

- اعضای هیئت علمی؛
- دانشجویان؛
- کارکنان و کارشناسان دانشکده؛
- پژوهشگران و همکاران علمی دارای ارتباط رسمی با دانشکده؛

- سایر افراد، صرفاً در حدود مقررات، امکانات موجود و مجوزهای دسترسی.

۴. خدمات کتابخانه دیجیتال

۴-۱. آموزش و توانمندسازی کاربران

- برگزاری کارگاه‌ها و نشست‌های آموزشی درباره جست‌وجوی علمی و استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی؛
- آموزش ارزیابی اعتبار منابع علمی، تشخیص مجلات نامعتبر و پرهیز از اطلاعات غیرمستند؛
- آموزش استفاده از ابزارهای مدیریت منابع و استناددهی؛
- راهنمایی درباره اصول اخلاق پژوهش، پیشگیری از سرقت علمی و رعایت حقوق مؤلفان و ناشران؛
- ارائه آموزش‌های حضوری، مجازی و محتوای آموزشی الکترونیکی متناسب با نیاز کاربران.

۴-۲. خدمات اطلاع‌رسانی و مشاوره

- راهنمایی در انتخاب پایگاه اطلاعاتی مناسب برای موضوع پژوهش؛
- کمک به تدوین راهبرد جست‌وجو و انتخاب کلیدواژه‌های فارسی و انگلیسی؛
- پاسخ‌گویی به پرسش‌های کاربران از طریق مراجعه حضوری، تلفن، پست الکترونیکی یا سایر بسترهای رسمی ارتباطی؛
- معرفی منابع دسترسی آزاد معتبر و راهنمایی برای استفاده از آن‌ها؛
- دریافت، ثبت و بررسی پیشنهادهای کاربران درباره منابع مورد نیاز.

۴-۳. نیازسنجی و توسعه مجموعه

کتابخانه به‌صورت دوره‌ای نیازهای اطلاعاتی کاربران را بررسی کرده و با توجه به اولویت‌های آموزشی و پژوهشی دانشکده، آمار استفاده، اعتبار علمی منابع، بودجه و سیاست‌های وزارت بهداشت، پیشنهادهای لازم را برای تأمین یا تمدید منابع ارائه می‌کند.

۵. شیوه‌های دسترسی به منابع الکترونیکی

دسترسی به منابع الکترونیکی بر اساس قراردادهای اشتراک، ضوابط ناشران و زیرساخت‌های فنی فراهم‌شده توسط وزارت بهداشت و دانشگاه انجام می‌شود.

الف) دسترسی از طریق شبکه داخلی

کاربران می‌توانند در محیط دانشکده و از طریق شبکه اینترنت داخلی، بدون نیاز به نام کاربری و رمز عبور شخصی، از منابع و پایگاه‌های دارای دسترسی سازمانی استفاده کنند.

ب) دسترسی خارج از محیط دانشکده

دسترسی به منابع الکترونیکی خارج از محیط دانشکده، از طریق سامانه‌های رسمی دسترسی از راه دور، از جمله **Off-Campus** یا **VPN**، و با استفاده از نام کاربری و رمز عبور معتبر امکان‌پذیر است.

ج) شرایط دسترسی

- دسترسی کاربران تابع شرایط قراردادهای اشتراک و ضوابط اعلامی دانشگاه، وزارت بهداشت و ناشران است.
- ممکن است دسترسی به برخی منابع، مجلات، کتاب‌ها یا خدمات، بر اساس نوع اشتراک و محدودیت‌های ناشر متفاوت باشد.
- در صورت اختلال، قطع دسترسی یا تغییر در شیوه ورود به پایگاه‌ها، اطلاع‌رسانی از طریق وبسایت یا کانال‌های رسمی کتابخانه انجام خواهد شد.

۶. ضوابط استفاده از منابع الکترونیکی

کاربران موظف‌اند هنگام استفاده از منابع الکترونیکی، اصول زیر را رعایت کنند:

۱. استفاده از منابع صرفاً برای اهداف آموزشی، پژوهشی، درمانی و حرفه‌ای مجاز است.
۲. نام کاربری، رمز عبور و اطلاعات دسترسی باید محرمانه نگه داشته شود و در اختیار دیگران قرار نگیرد.
۳. استفاده از دسترسی سازمانی برای افراد غیرمجاز، خارج از ضوابط و مسئولیت کاربر، ممنوع است.
۴. دانلود، ذخیره یا چاپ منابع باید در حد نیاز متعارف علمی و مطابق با شرایط استفاده ناشر انجام شود.
۵. دانلود انبوه، خودکار یا سیستماتیک مقاله‌ها، کتاب‌ها و سایر محتواها با استفاده از نرم‌افزار، ربات، اسکریپت یا هر روش مشابه ممنوع است.
۶. بازنشر، بارگذاری در شبکه‌های اجتماعی، انتقال، فروش، تکثیر گسترده یا ارائه منابع دارای حق نشر به اشخاص دیگر، بدون مجوز قانونی، ممنوع است.
۷. کاربران موظف‌اند در استفاده از مطالب علمی، اصول استناددهی، حقوق پدیدآورندگان و قوانین مالکیت فکری را رعایت کنند.
۸. استفاده از منابع الکترونیکی برای فعالیت‌های تجاری، غیرقانونی یا مغایر با مقررات دانشگاه ممنوع است.
۹. هرگونه استفاده غیرمجاز که منجر به مسدود شدن دسترسی دانشکده به یک پایگاه اطلاعاتی شود، قابل پیگیری خواهد بود.

۷. حریم خصوصی و امنیت اطلاعات

کتابخانه دیجیتال متعهد است اطلاعات شخصی و داده‌های مرتبط با استفاده کاربران از خدمات را تا حد امکان محرمانه تلقی کرده و صرفاً در چارچوب قوانین، الزامات فنی و امور اداری ضروری استفاده کند.

کاربران نیز موظف‌اند برای حفظ امنیت حساب کاربری خود، از انتخاب رمز عبور مناسب، خروج از سامانه پس از پایان کار و پرهیز از استفاده از رایانه‌ها یا شبکه‌های ناامن برای ورود به سامانه‌های سازمانی اطمینان حاصل کنند.

۸. اخلاق استفاده از اطلاعات و هوش مصنوعی

کاربران در استفاده از منابع الکترونیکی، ابزارهای هوش مصنوعی و محتوای تولیدشده با کمک فناوری‌های نوین، موظف‌اند اصول صحت علمی، امانت‌داری، محرمانگی، شفافیت و مسئولیت‌پذیری را رعایت کنند.

استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی نباید جایگزین ارزیابی علمی منابع، قضاوت تخصصی، رعایت محرمانگی داده‌های بیماران یا مسئولیت‌پذیری نویسندگان و پژوهشگر شود. در تولید آثار علمی نیز لازم است ضوابط دانشگاه، مجلات و مراجع علمی درباره اعلام نحوه استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی رعایت شود.

۹. رسیدگی به مشکلات و بازخورد کاربران

کاربران می‌توانند درخواست‌ها، پیشنهادها، گزارش خطاهای دسترسی و پرسش‌های خود را از طریق راه‌های ارتباطی رسمی کتابخانه مرکزی مطرح کنند. درخواست‌ها پس از بررسی، در کوتاه‌ترین زمان ممکن پیگیری و پاسخ داده خواهند شد.

۱۰. بازنگری خط‌مشی

این خط‌مشی با توجه به تغییرات فناوری، شرایط اشتراک منابع، نیازهای آموزشی و پژوهشی دانشکده و ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، به صورت دوره‌ای بازنگری و به‌روزرسانی می‌شود.

کتابخانه مرکزی دانشکده علوم پزشکی مراغه